

WAAROM?

Patiënten die een indicatie hebben voor de jaarlijkse influenzavaccinatie, hebben een verhoogde kans op een ernstig beloop van COVID-19. Wel is de leeftijds-grens aangepast naar >70 jaar. Door de afwezigheid van een bestaande immuniteit kan het klinisch beeld veel sneller verslechteren dan bijvoorbeeld bij een normale griep of longontsteking.

Vaker dan anders kan het voorkomen dat er te weinig tijd is om het goede gesprek over behandelwensen te voeren. Dit handvat kan steun bieden om in deze specifieke situatie zoveel als mogelijk te anticiperen.

VOORBEREIDING

- Stel vast wie in uw praktijk kwetsbare patiënten zijn en maak daarvan een HIS uitdraai.
- Weeg af of patiënt in staat is langdurige beademing te ondergaan en hiervan te revalideren.
Maak gebruik van de Leidraad [Triage thuisbehandeling versus verwijzen naar het ziekenhuis bij oudere patiënt met \(verdenking op\) COVID-19](#).
- Plan hoe u deze patiënten gaat benaderen.
Verstuur een persoonlijke brief waarin u informatie geeft over het coronavirus en signalen van besmetting. Vertel dat de patiënt binnenkort gebeld wordt voor een afspraak, bij voorkeur door de eigen huisarts. Adviseer om het gesprek in aanwezigheid van de partner of naaste te voeren. Een voorbeeldbrief treft u aan op pagina 2.
- Bepaal wie welke patiënten benadert.
Verdeel de acties tussen huisarts en eventueel POH en zorg voor terugkoppeling.
- Voer de gesprekken met patiënten face-to-face.
Maak zo mogelijk gebruik van beeldbellen. Het is belangrijk om te zien hoe de patiënt reageert op uw vragen en boodschappen. Ook kunt u dan beter stiltes benutten om de patiënt de gelegenheid te geven om na te denken of zaken te verwerken.

HET GESPREK*

- Vraag of de patiënt open staat voor het gesprek, en of dit moment goed uitkomt.
- Met [Advance Care Planning](#) als kapstok, vraagt u naar medische, sociale, psychische en spirituele aspecten. Laat in ieder geval de volgende vragen aan bod komen:

Hoe gaat het met u, in deze periode?

introduceer het onderwerp

Hoe ervaart u de coronacrisis?

ga na of patiënt angstig of eenzaam is

Welke vragen heeft u hierover?

check of patiënt juiste en volledige kennis heeft

Zijn er mensen in uw omgeving die u steunen en helpen?

ga na hoe de sociale context eruit ziet

Heeft u professionele zorg?

ga na welke zorgverleners betrokken zijn

Zijn uw behandelwensen bekend bij de praktijk?

check of er een wilsverklaring of reanimatieverklaring is

- Gebruik ook de '3 goede vragen' als kapstok:

Wat zijn in uw geval de mogelijkheden, stel dat het coronavirus u treft en u ernstig ziek wordt?

wel of geen ziekenhuisopname/IC opname mogelijk

Wat zijn de voor- en nadelen van die mogelijkheden?

welke prognose heeft u bij opname; vertaal medische opties

Wat betekent dit in uw situatie (behandelwensen en beperkingen) en is er iemand die uw wensen kan vertegenwoordigen?

zorgvertegenwoordiger

- Hanteer gesprekstechnische vaardigheden:

LSD

luisteren/samenvatten/doorvragen

Ga in op emoties

let ook op non-verbale signalen) en biedt steun

Ga na wat de opvattingen van de naasten zijn

eens of afwijkend?

Wees u bewust van eventuele eigen vermijdingsreacties

de pil vergulden, 'hang yourself', bagatelliseren, ontwijken, instrumentele/zakelijke houding aannemen

Wees 'hard op de zaak maar zacht op de persoon'

wees duidelijk op de inhoud en toon begrip

Wees voorbereid op onverwachte reacties

boosheid, ontkenning, ook van naasten

Zorg voor uw eigen 'debriefing' na een lastig gesprek

praat er bijvoorbeeld met uw collega's over

- Vat aan het einde van het gesprek de behandelwensen van de patiënt samen of vraag de patiënt dit te doen. Check of de informatie die u heeft gegeven goed is begrepen.
- Biedt aan om op een later tijdstip terug te komen op het gesprek, waarbij de patiënt zijn/haar wensen kan bijstellen of aanpassen (bijvoorbeeld door veranderende omstandigheden of achteruitgang).

TEKSTVOORBEELD INFORMATIEBRIEF

Geachte/beste heer of mevrouw [naam].

De coronacrisis raakt ons allemaal, maar mogelijk u als oudere in het bijzonder. Als uw huisarts ben ik erg benieuwd hoe het met u gaat en welke vragen u misschien nog heeft.

U verdient de best mogelijke zorg

Binnen onze huisartsenpraktijk zorgen we ervoor dat u de beste zorg krijgt die mogelijk is. Dat betekent: zorg die zinvol is én die bijdraagt aan uw welbevinden. Afspraken hierover leggen we vast in uw dossier. Hierover ga ik graag met u in gesprek.

Verken uw wensen voor zorg en behandeling

Het is belangrijk om na te denken over uw wensen voor zorg en behandeling. Maar ook om dit te bespreken met familie en vrienden. Een handig hulpmiddel is de keuzehulp op Thuisarts.nl. U kunt uw ingevulde gegevens downloaden en printen, bijvoorbeeld voorafgaand aan ons gesprek. www.thuisarts.nl/keuzehulp/verken-uw-wensen-voor-zorg-en-behandeling

Uw zorgwensen in het geval van COVID-19

De coronacrisis zorgt ervoor dat ik graag op korte termijn een aantal vragen met u wil bespreken. Zodat u weet waar u aan toe bent, mocht u onverhoopt getroffen worden door het coronavirus. En zodat wij weten wat uw wensen zijn en welke afspraken wij met elkaar hebben gemaakt. Ik neem hier graag de tijd voor op een moment dat het u, en zo mogelijk uw partner of naaste, het beste uitkomt.

Binnenkort neem ik/neemt mijn assistente telefonisch contact met u op om een afspraak te maken voor dit gesprek. Heeft u hier geen behoefte aan? Geeft u dit dan gerust aan. Voor alle overige vragen of eventuele klachten geldt dat u altijd contact met onze praktijk kunt opnemen.

Ik hoop u binnenkort te spreken.

Met vriendelijke groet,

Bronvermelding

* Handboek effectieve communicatie in de huisartspraktijk, Dielissen P, Jagt EJ van der, Timmerman A, Prelum/NHG 2016

